

**MÚSICA DE
CAMBRA**

30 DE GENER
SALA 2 ORIOL MARTORELL

**QUARTET
CASALS**

**XOSTAKÓVITX:
QUARTETS 6, 7 I 8**

PROGRAMA DE MÀ

DMITRI XOSTAKÓVITX

(Sant Petersburg 1906 – Moscou 1975)

QUARTET DE CORDA N. 6 EN SOL MAJOR, OP. 101

(1956) – 24'

Allegretto

Moderato con moto

Lento

Lento – Allegretto

QUARTET DE CORDA N. 7 EN FA # MENOR, OP. 108

(1960) – 14'

Allegretto

Lento

Allegro-Allegretto

PAUSA 15'

QUARTET DE CORDA N. 8 EN DO MENOR, OP. 110

(1960) – 20'

Largo
Allegro molto
Allegretto
Largo
Largo

QUARTET CASALS

Vera Martínez, violí
Abel Tomàs, violí
Jonathan Brown, viola
Arnau Tomàs, violoncel

COMENTARI

per **Berta Coll i Bosch**

«Vaig pensar que, un cop m'hagués mort, ningú em dedicaria una obra. Així que vaig decidir fer-ho jo mateix», va escriure Dmitri Xostakóvitx, el juliol de 1960, en una carta al seu amic Isaak Glikman. Tal dit, tal fet. El Quartet de corda n. 8 en do m, op. 110 (1960), indiscutiblement popular, considerat el quartet més reeixit dels quinze que va compondre entre el 1938 i el 1974, no només està dedicat «a les víctimes del feixisme i la guerra» –com apareixia a la partitura–, sinó també «a la memòria del compositor». No és estrany, doncs, que sigui una de les seves obres més autoreferencials; amb un so amarat d'afllicció, el violoncel obre el primer moviment anunciant les quatre notes del motiu DSCH, que corresponen a les inicials del compositor. Aquest criptograma es repeteix a cadascun dels cinc moviments del quartet i esdevé central a l'*allegretto*, el tercer moviment. Xostakóvitx va entendre la música com una cursa de fons; malgrat les pressions del règim soviètic, va saber situar la composició per damunt dels viaranys pedregosos de caràcter polític i social, sovint amb un punt de sornegueria. El motiu DSCH, que també apareix en obres com la Simfonia n. 10 i el Concert de corda n. 8, revela aquesta voluntat d'unitat més enllà de les circumstàncies històriques.

Xostakóvitx va compondre el Quartet n. 8 en menys d'una setmana, durant una estada a Dresden el juliol de 1960, mentre treballava en la banda sonora de la pel·lícula soviètica *Cinc dies, cinc nits*. És un bon exemple que la qualitat d'una obra no sempre és directament proporcional al temps que l'artista hi ha dedicat. Ara bé, la popularitat d'aquest quartet no ha d'eclipsar els dos que el precedeixen, d'una bellesa subtil i a voltes desoladora. El Quartet de corda n. 6 en Sol, op. 101 (1956) –que també juga amb les notes DSCH, en aquest cas com un acord al final de cadascun dels quatre moviments– té un aire informal, melòdicament despreocupat, i segueix els quatre moviments clàssics, sense grans trencaments formals, i amb una picada d'ullet a Prokófiev al tercer moviment. Però darrere les formes senzilles, algunes estridències revelen una patina de pertorbació. És veritat que Xostakóvitx vivia un moment vital contradictori: a l'estiu de 1956, quan va compondre el Quartet n. 6, s'acabava de casar amb Margarita Kainova, però el 1954 havia mort la seva primera esposa, Nina Varzar. Aquesta tensió entre la vitalitat i la tristesa encara no païda també es fa palesa al Quartet de corda n. 7 en fa # m, op. 108 (1960), una obra amb passatges volgudament primitius, dedicada a l'esposa difunta. Si als altres quartets Xostakóvitx havia seguit una estructura tonal per donar unitat al cicle, aquí trenca el patró amb la tonalitat de fa sostingut menor, una tria conscient que dota l'obra d'un caràcter adolorit i enfosquit.

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

LA VANGUARDIA

**CATALUNYA
RADIO**